

Právní odpovědnost zdravotnických pracovníků a poskytovatelů zdravotních služeb

Druhy odpovědnosti

- občanskoprávní odpovědnost
- pracovněprávní odpovědnost
- trestněprávní odpovědnost
- odpovědnost za přestupky
- disciplinární odpovědnost

Občanskoprávní odpovědnost

Obecná odpovědnost za škodu

420/1:

- Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

Obecná odpovědnost za škodu

420/3:

- Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

Obecná odpovědnost za škodu

- porušení právní povinnosti
- škoda
- příčinná souvislost
- zavinění

Obecná odpovědnost za škodu

zavinění:

- úmysl přímý – subjekt věděl, že může porušit nebo ohrozit chráněný zájem a chtěl tak učinit
- úmysl nepřímý - subjekt věděl, že může porušit nebo ohrozit chráněný zájem a pro případ, že se tak stane, byl s tím srozuměn

Obecná odpovědnost za škodu

zavinění:

- nedbalost vědomá – subjekt věděl, že může porušit nebo ohrozit chráněný zájem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že se tak nestane
- nedbalost nevědomá – subjekt neví o tom, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit chráněný zájem a pro případ, ačkoliv to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět mohl a měl

Obecná odpovědnost za škodu

420/2:

- Škoda je způsobena právnickou osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili.
- Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.

Předcházení hrozícím škodám

415:

Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

Případy zvláštní odpovědnosti

odpovědnost za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje (421a):

Každý odpovídá i za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při plnění závazku použito. Této odpovědnosti se nemůže zprostit.

Případy zvláštní odpovědnosti

- Tato odpovědnost se vztahuje i na poskytování zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

Případy zvláštní odpovědnosti

433/2:

- Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí, odpovídá ten, kdo ji provozuje, občanovi za škodu na věcech odložených na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

Případy zvláštní odpovědnosti

433/3:

- Odpovědnosti se nelze zprostit jednostranným prohlášením ani dohodou.

Případy zvláštní odpovědnosti

434:

- Za klenoty, peníze a jiné cennosti se takto odpovídá jen do výše stanovené prováděcím předpisem (5.000,- Kč). Byla-li však škoda na těchto věcech způsobena těmi, kteří v provozu pracují, hradí se bez omezení.
- Bez omezení se hradí škoda i tehdy, jestliže byly věci převzaty do úschovy.

Případy zvláštní odpovědnosti

436:

- Právo na náhradu škody musí být uplatněno u provozovatele bez zbytečného odkladu.
- Právo zanikne, nebylo-li uplatněno nejpozději patnáctého dne po dni, kdy se poškozený o škodě dozvěděl.

Náhrada škody

zavinění poškozeného (441):

- Byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně.
- Byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

Náhrada škody

způsob a rozsah náhrady škody (442):

- Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).
- Škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.

Náhrada škody

443:

- Při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození.

Náhrada škody

444/1:

- Při škodě na zdraví se jednorázově odškodňují bolesti poškozeného a ztížení jeho společenského uplatnění.

Náhrada škody

**Vyhláška č. 440/2001 Sb., o odškodnění
bolesti a ztížení společenského
uplatnění:**

- lékařský posudek
- bodové hodnocení (podle příloh)
- 1 bod = 120 Kč

Náhrada škody

444/3:

- Za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to
 - manželovi nebo manželce 240 000 Kč
 - každému dítěti 240 000 Kč
 - každému rodiči 240 000 Kč
 - každému rodiči při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte 85 000 Kč
 - každému sourozenci zesnulého 175 000 Kč
 - každé další blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným v době vzniku události, která byla příčinou škody na zdraví s následkem jeho smrti, 240 000 Kč

Náhrada škody

446:

- Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poškozeného činí rozdíl mezi jeho průměrným výdělkem před poškozením a nemocenským.

Náhrada škody

447/1:

- Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu.

Náhrada škody

448/1:

- Při usmrcení se hradí peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat.
- Náhrada nákladů na výživu náleží pozůstalým, pokud tyto náklady nejsou hrazeny dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu.

Náhrada škody

449:

- Při škodě na zdraví se hradí též účelné náklady spojené s léčením.
- Při usmrcení se hradí též přiměřené náklady spojené s pohřbem, pokud nebyly uhrazeny pohřebním poskytnutým podle zákona o státní sociální podpoře.

Náhrada škody

450:

- Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu škody přiměřeně sníží.
- Vezme přitom zřetel zejména k tomu, jak ke škodě došlo, jakož i k osobním a majetkovým poměrům fyzické osoby, která ji způsobila; přihlédne přitom také k poměrům fyzické osoby, která byla poškozena.
- Snížení nelze provést, jde-li o škodu způsobenou úmyslně.

Ochrana osobnosti

- Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Ochrana osobnosti

- Fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

Ochrana osobnosti

- Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.
- Výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

Pracovněprávní odpovědnost

Předcházení škodám

249:

- Zaměstnanec je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku ani k bezdůvodnému obohacení.
- Hrozí-li škoda, je povinen na ni upozornit nadřízeného vedoucího zaměstnance.

Předcházení škodám

249:

- Je-li k odvrácení škody hrozící zaměstnavateli neodkladně třeba zákroku, je zaměstnanec povinen zakročit.
- Nemusí tak učinit, brání-li mu v tom důležitá okolnost nebo jestliže by tím vystavil vážnému ohrožení sebe nebo ostatní zaměstnance, popřípadě osoby blízké.

Předcházení škodám

249:

Zjistí-li zaměstnanec, že nemá vytvořeny potřebné pracovní podmínky, je povinen oznámit tuto skutečnost nadřízenému vedoucímu zaměstnanci.

Obecná odpovědnost

250:

Zaměstnanec odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

Obecná odpovědnost

250:

- Zaměstnavatel je povinen prokázat zavinění zaměstnance, s výjimkou případů uvedených v 252 a 255.

Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody

251:

- Na zaměstnanci, který vědomě neupozornil nadřízeného vedoucího zaměstnance na škodu hrozící zaměstnavateli nebo nezakročil proti hrozící škodě, ačkoliv by tím bylo zabráněno bezprostřednímu vzniku škody, může zaměstnavatel požadovat, aby se podílel na náhradě škody, která byla zaměstnavateli způsobena, a to v rozsahu přiměřeném okolnostem případu, pokud ji není možné nahradit jinak.

Odpovědnost za schodek

252:

- Byla-li se zaměstnancem uzavřena dohoda o odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených zaměstnanci k vyúčtování, za které se považují hotovost, ceniny, zboží, zásoby materiálu nebo jiné hodnoty, které jsou předmětem obratu nebo oběhu, s nimiž má zaměstnanec možnost osobně disponovat po celou dobu, po kterou mu byly svěřeny, odpovídá za schodek vzniklý na těchto hodnotách.

Odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů

255:

- Zaměstnanec odpovídá za ztrátu nástrojů, ochranných pracovních prostředků a jiných podobných předmětů, které mu zaměstnavatel svěřil na písemné potvrzení.
- Předměty, jejichž cena převyšuje 50 000 Kč, mohou být zaměstnanci svěřeny jen na základě dohody o odpovědnosti za ztrátu svěřených předmětů.

Náhrada škody

257:

Zaměstnanec, který odpovídá ze škodu podle 250 je povinen nahradit zaměstnavateli skutečnou škodu, a to v penězích, jestliže neodčiní škodu uvedením v předešlý stav.

Náhrada škody

257:

- Výše požadované náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil škodu.
- Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobená úmyslně, v opilosti, nebo po zneužití jiných návykových látek.

Náhrada škody

259:

Zaměstnanec, který odpovídá za schodek na svěřených hodnotách nebo za ztrátu svěřených předmětů, je povinen nahradit schodek na svěřených hodnotách nebo ztrátu svěřených předmětů v plné výši.

Trestněprávní odpovědnost

Podmínky odpovědnosti

- objekt – zákonem chráněný společenský zájem
- objektivní stránka – existence protiprávního jednání, škodlivý následek, příčinná souvislost
- trestně odpovědný subjekt
- subjektivní stránka - zavinění

Podmínky odpovědnosti

trestný čin (3/1):

- Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně.

Trestné činy

- Neposkytnutí pomoci
- Ublížení na zdraví z nedbalosti
- Vražda
- Účast na sebevraždě
- Nedovolené přerušování těhotenství
- Padělání a vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů

Trestné činy

- Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- Přijímání úplatku
- Nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány

Neposkytnutí pomoci

150 odst. 1:

Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Neposkytnutí pomoci

150 odst. 2:

Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

Ublížení na zdraví

148 odst. 1:

Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

Ublížení na zdraví

147 odst. 1:

Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Ublížení na zdraví

147 odst. 2:

Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

Ublížení na zdraví

147 odst. 3:

Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

Neoprávněné nakládání s osobními údaji

180 odst. 1:

Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně zveřejní, sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje, které byly o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

Neoprávněné nakládání s osobními údaji

180 odst. 2:

Stejně bude potrestán, kdo, byť i z nedbalosti, poruší státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti tím, že neoprávněně zveřejní, sdělí nebo zpřístupní třetí osobě osobní údaje získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se osobní údaje týkají.

Odpovědnost za přestupky a správní delikty

Hlavní zákon

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Podmínky odpovědnosti

2/1:

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

Přestupky

- Ohrožení poskytnutí zdravotnické služby
- Padělání lékařské zprávy
- Porušení povinností při zacházení s omamnými látkami
- Padělání lékařského předpisu
- Porušení povinností k zabránění vzniku infekčních onemocnění

Další zákony

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

Zákon č. 123/2000 Sb., o zdravotnických prostředcích